

Historie kralupského pohostinství

Ing. Josef Stupka

Od druhé poloviny 19. století, do konce první poloviny 20. století, tj. v období asi jednoho století, dochází v Kralupech k bouřlivému rozvoji průmyslu. Ten s sebou postupně přinášel velký příliv nových obyvatel, a tak s postupem doby stoupal i počet otevíraných hostinců. V dávných dobách však nejvíce hostinců bývalo podél hlavní výpadevé cesty z Prahy na sever do Německa, ta však kralupskou obcí neprocházela. Ale i tak zde bývaly hostince, či tehdejším jazykem řečeno, krčmy.

V nejstarších záznamech z doby, kdy Kralupy patřily církevnímu řádu křížovníků s červenou hvězdou, nalezneme v malé kralupské obci hned dvě. Na začátku dvacátého století jich bylo již čtrnáct a v třicátých letech téhož století mohl návštěvník Kralup napočítat již 36 hostinců. Zřizovatelem hostinců byly často pivovary a do svých hostinců dosazovaly nájemce. Podle jejich jména se pak někdy hostince označovaly.

V roce 1904 bylo ustaveno "Společenstvo hostinských a výčepníků v Kralupech nad Vltavou", které mělo hájit zájmy těchto živností. Ty měly společného nepřítele: obecní úřad a prodejny lahvého piva. Obecní úřad vyžadoval placení daní z vytočeného piva. Za Rakousko-Uherska se tato daň nazývala "pivní krejcar" a strážníci kontrolovali ve sklepích, zda jsou sudy řádně označeny potvrzením o zaplacení pivního krejcaru. V roce 1895 byl úřadem ustanoven pivní krejcar na 2 haléře z litru veškerých nápojů, to jest z piva, vína a kořalky. V době vzniku společenstva, tedy v roce 1904, činil pivní krejcar 2 Kč z jednoho hektolitrů vytočeného piva. Boj proti prodejcům lahvého piva, ze stáčení pivovarů však hostinští prohráli a nakonec začali lahvé pivo rovněž prodávat. Nekonečný boj svádělo společenstvo s městskou radou o policejní hodině tj. o večerní hodině, kdy musí být hostinec uzavřen. Zavírací hodina se pohybovala mezi devátou hodinou a dvanáctou hodinou noční. To důsledně kontrolovali městští strážníci a nedodržení nařízení pokutovali.

Společenstvo, které mělo v roce 1909 již 78 členů, bojovalo u městského úřadu proti udílení dalších koncesí. Je zajímavé, že kralupští hostinští, ačkoliv měli pivovar v místě, odebírali pivo z jiných pivovarů. Tak na příklad hostinec „U Kanonu“ na Palackého náměstí, točil pivo smíchovské, hostinec „U Kříčků“ v Přemyslově ulici pivo olovnické, hostinec "Na Františku" pivo plzeňské, "Státní hotel" v Jungmannově ulici pivo olovnické. Kralupské pivo dodával pivovar hlavně do své vlastní restaurace v Žižkově ulici.

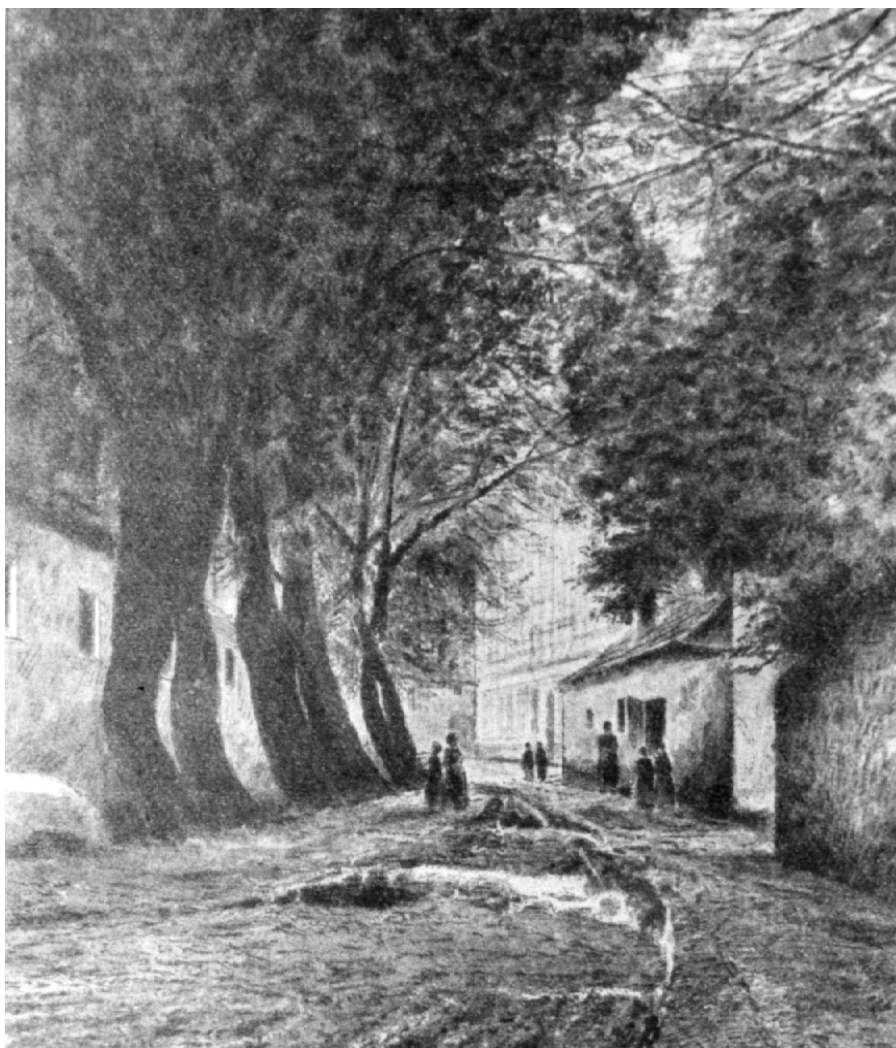
Od té doby už mnohé hostince zanikly a zachovaly se jen ve starých písemných záznamech nebo ve vzpomínkách pamětníků. Pokusme se oživit názvy kralupských hostinců, které po dlouhá léta sloužily našim předkům.

Seznam kralupských hostinců

Hostinec "U Jodlů"

Jeho původ sahá až do roku 1515, ve kterém je v archivech zmiňován krčmář Tuoma. Za nezvyklým jménem Tuoma se patrně skrývá obyčejný Tomáš. Pivo směl odebírat jen z vrchnostenského pivovaru, tedy z křížovnického pivovaru v Praze. Vlastnil i půdu, kterou obdělával a měl i robotní povinnosti a povinnost platit vrchnosti daně peněžité i naturální.

V 17. století přešla krčma i s gruntem do vlastnictví rodu Jodlů, ve kterém zůstala až do roku 1920. Statku s hospodou se jinak neřeklo než "Jodlovna". V hospodě bývalo živo zvláště v šedesátých letech 19. století, kdy v kralupském přístavu byla v provozu loděnice Vojtěcha Lanny. Dělníci se v Jodlově hospodě stravovali a někteří dokonce ubytovali. V hospodě vysedával mezi kralupskými sedláky i prof. Jan Kř. Jodl kralupský, žák Dobrovského strýc majitele Jodlovny Emiliána Matěje Jodla.

Hospoda "UJodlů" v roce 1904. Přízemní domek vpravo u školy.

Kralupský rod Jodlů vymřel po meči. Poslední majitel Jodlovny Slavoj Jodl odkázal Jodlovnu svým dvěma dcerám Vlastě a Daliborce. Ty v roce 1920 celý objekt prodali kralupské sokolské jednotě. V té době však hospoda již nebyla v provozu. V roce 1932 došlo k velkým stavebním úpravám, při kterých byla budova bývalé hospody zbourána. Ulice, která se původně jmenovala Komenského, nese dnes název Jodlova.

Hostinec "U Jodlů" v Jodlově ulici. V roce 1932. Zbořeno.

Hostinec "U Svobodů"

Býval v Mikovicích na křižovatce proti sousoší Panny Marie Bolestné tzv. "štatui", a protože v Mikovicích byly hostince dva, říkalo se mu původně "hořejší". Zmínka o něm je z roku 1654, kdy k němu patřilo i 25 strychů polí. Šenkýřem byl v té době Václav Řepka. Byla to tzv. panská hospoda. Šenkýř musel odebírat pivo jen z pivovaru vrchnosti. Hospoda byla výhodně umístěna vedle silnice vedoucí z Prahy přes Minice, Mikovice a Velvary dále na sever a byla po určitou dobu hospodou zájezdní a až do roku 1759 i poštovní.

Hospoda byla v roce 1712 celá přestavěná pražským stavitelem Tomášem Hofeneckrem a její podobu můžeme ještě vidět na starých pohlednicích z poloviny minulého století. Při číslování mikovických domů dostala číslo 13. V roce 1889 se dostala do majetku rodu Svobodů, podle kterých se hospoda nazvala a v druhé polovině minulého století byla zbořena. Dnes je zde prázdné zatravněné místo s přemístěným sousoším Panny Marie Bolestné.

"U Svobodů" v Mikovicích. Rok 1939. Budova vpravo.

Hostinec "U Koruny"

Druhý mikovický hostinec byl pouhých 300 metrů od horního hostince blíže k Zákolanskému potoku a podle polohy se hostinci říkalo "dolejší panská hospoda". Teprve mnohem později dostala hospoda název "U Koruny". Byl to rovněž od samého počátku panský hostinec se všemi povinnostmi k tomu náležejícími. První písemná zmínka o "dolním hostinci" pochází z roku 1630, ale již před tím zde byl krčmář Jakub. Na hospodě se vystřídala celá řada šenkýřů, kteří byli povinni platit daně a o žních chodit na robotu.

Hostinec "U koruny" v Mikovicích.

Zajímavé jsou povinnosti šenkýře: "Kdyby pro hosty piva neměl, byl pokutován čtyřmi zlatými. Musel dávat dobrou míru, dobře se chovat k pocestným a mít vždy pro hosty něco k jídlu". V roce 1912 byla hospoda zbourána a přestavěná. V roce 1930 ji zakoupil majitel kralupského pivovaru Ing. Josef Fischer. Budova zrušené hospody "U Koruny" ještě stojí a má číslo 26.

Hostinec "U Libuše"

Po celá staletí měla Lobeč svou hospodu. Stála přímo u silnice. První záznamy o ní jsou z roku 1630, kdy náležela Janu Plavci. V roce 1702 byl majitel Šindler nucen hospodu prodat vrchnosti, neboť mu: "všechn dobytek zahynul skrze čarodějnickví zlých lidí". V roce 1723 se opět vrátila do soukromých rukou. Vystřídala se zde celá řada majitelů.

V roce 1852 ji koupil Vincenc Karban. Dlouho si hospody neužil. V roce 1861 se v nelahozevské hospodě pochlubil, kolik stržil peněz za prodaný dobytek a když se v noci vracel domů do Lobče, přepadli ho zloději a připravili ho nejen o peníze, ale i o život. Místo, kde byl zabit, připomíná dodnes kamenný pomníček u silnice. Na přelomu 19. a 20. století vlastnila hospodu Marie Hejlíková, což hlásil velká nápis nad vchodem do hospody.

Hospoda byla místem častých schůzí. Na valné hromadě 4. prosince 1898 v hostinci „U Hejlíků“ v Lobči byl ustaven spolek s dlouhým názvem „Dělnická spotřební, výrobní a úsporná jednota Svépomoc“. "U Hejlíků" našli své útočiště i členové nově se rodící sociální demokracie, kteří byly vykázáni z jiných hostinců.

Hostinec "U Hejlíků" v Lobči (1899 - 1912).

Když majitelka hospody Marie Hejlíková v roce 1912 zemřela, převzal její živnost Alois Semecký. Od něho zakoupil hospodu v roce 1917 majitel kralupského pivovaru Ing. Josef Fischer. Od té doby se hostinec jmenoval "u Libuše". Ten zůstal až do jeho zániku. Dnes po budově hospody "U Libuše" není ani památky. Měla číslo 242 a byla zbourána.

Hostinec Aloise Semeckého v Lobči (1912 - 1917).

Před hostincem "U Libuše" v Lobči.

Hostinec "U Vltavy"

Stával ve starém Lobečku v místě, kde bývala rybárna a sušárna na konci dnešní Vltavské ulici u vltavského přivozu. Stará krčma, o které je zmínka již k roku 1622 padla za oběť třicetileté války, ale později byla obnovena. V roce 1706 patřila Bartoloměji Černému, který ji prodal i s rybárnou a sušárnou Janu Hradeckému. Po něm následovala celá řada dalších majitelů. Hospoda měla číslo 13.

Blízkost řeky byl výhodná. Dodávala hospodě zákazníky. Ve třicátých letech 20. století to byli nejen voraři, ale i cestující výletních parníků. Hospoda měla v prvním patře i ubytovací místnosti, kde mohli návštěvníci přespat.

Hostinec "U Čejků"

Hostinec "U Čejků" býval v Lobečku na návsi. Hostinec dostal název po prvním majiteli Karlu Čejkovi, který byl původně majitelem staré vorařské hospody "U Vltavy", kterou v roce 1830 prodal a přestěhoval se do "Nového Lobečku, kde na návsi postavil novou hospodu. Zde se vystřídala řada majitelů tohoto jména. V rámci velkých demolic byla budova číslo 60 v šedesátých letech dvacátého století zbourána.

Hostinec " U Čejků" v Lobečku. Oslava otevření mostu. Rok 1928.

Hostinec " U Čejků" v Lobečku před zbouráním v roce 1962.

Hostinec "Beseda"

V blízkosti hostince "U Čejků" v Lobečku, rovněž na návsi, stál od počátku 20. století v nízké přízemní budově hostinec " U Koruny". Měl číslo 28. Protože se zde často scházeli členové vzdělávacího a podpůrného spolku "Beseda", byl hostinec přejmenován na "Besedu".

K jihozápadní straně budovy směrem k Vltavě přilehala k hostinci velká zahrada. Beseda se později stala oblíbeným místem lobečských i kralupských hereckých spolků. Dekorace si ukládali do malého domku, který stál v zahradní restauraci.

Hostinec "U koruny" v Lobečku. Později "Beseda". (Rok 1915).

Hostinec "Beseda" při povodni v roce 1940.

Hostinec "U Gregorů"

V jednopatrovém domě číslo 92 v Jungmannově ulici postaveném v roce 1874 býval hostinec "U Gregorů". Vlastní hostinská místnost byla v přízemí a v prvním patře byly ubytovací místnosti. V hostinci byly často pořádány schůze různých kralupských spolků. V roce 1884 byla do hostince "U Gregorů" svolána ustavující schůze kralupské sociální demokracie. Majitel hostince Gregor dostal ale 26. července 1898 na základě přípisu okresního hejtmána ve Slaném, od kralupského úřadu zákaz propůjčovat své místnosti dělnickým schůzím. Hostinec "U Gregorů"

byl také důležitým místem pro vznik kralupské sokolské jednoty. Byla zde založena na ustavující schůzi v roce 1884.

Hostinec "U Gregorů" později "U Klusáčků" v Jungmannově ulici. Rok 1902.

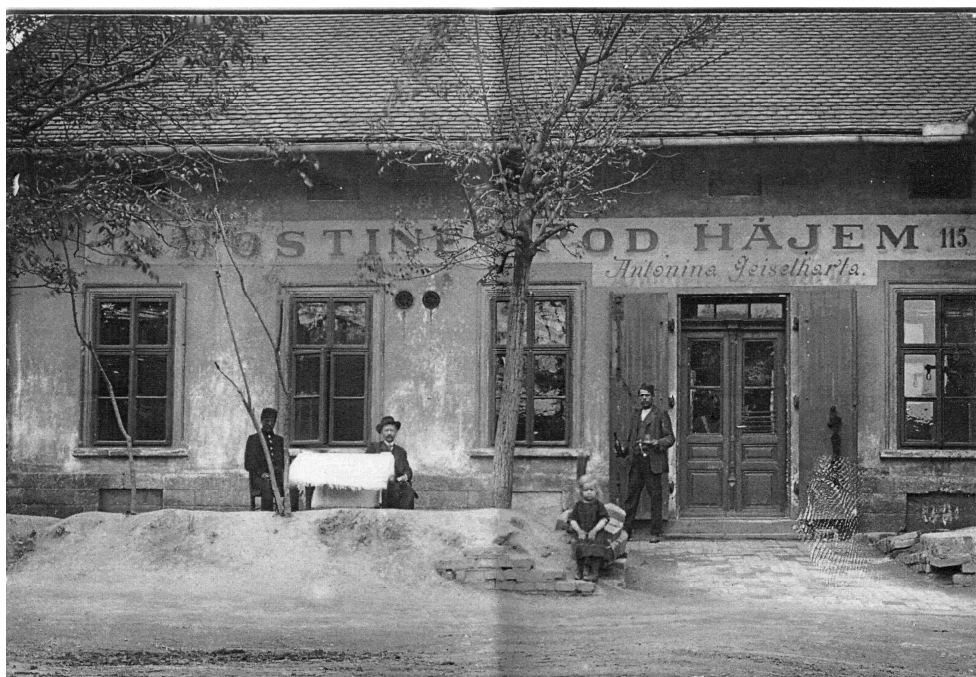
Zajímavý záznam se zachoval v hlášení policejního strážmistra Čenka Bednáře o vraždě a sebevraždě v hostinci "U Gregorů" 9. října 1915. Na pokoji zastřelil dvě hodiny po půlnoci František Kaucký svou přítelkyni Marii Svobodovou a pak sebe.

Hostinec "U Gregorů" zanikl a na jeho místě vznikl v roce 1902 první kralupský automat s kavárnou a cukrářstvím "U Klusáčků". Dnešní samoobsluha otevřená na tomto místě si původní název zachovala.

Hostinec "Pod Hájem"

V roce 1887 dal postavit v Podháji Antonín Geiselhart hospodu s názvem "Hostinec pod Hájem". Dům dostal číslo 115. Byly to dvě přízemní budovy se sedlovou střechou na sebe kolmé. Ve větší budově se štítem do ulice byl taneční sál. Za ním směrem do dvora a zahrady stál kuželník. Za první světové války velký sál posloužil kralupským Sokolům ke cvičení, když jejich sokolovnu zabral lazaret pro zraněné vojáky. Na krásném vyřezávaném ostění tanečního sálu byl malovaný výjev: *Libuše věští slávu Prahy*.

Po smrti Antonína Geiselharta najímají dědicové hostinského Jana Horáka. V roce 1928 dědicové prodali hostinec pivovaru a dalším nájemcem se stává hostinský Josef Nedoma. Točil zde pivo až do roku 1945, kdy americká bomba zasáhla a zničila hostinec a ukončila život Josefa Nedomy. Dnes prázdné, travou zarostlé místo ničím nepřipomíná, jak zde bývalo kdysi živo.

Hostinec "(Pod Hájem)". Výčep s restaurací. Poděbradova ulice. Rok 1905.

Hostinec "Pod Hájem". Taneční sál. Poděbradova ulice. Rok 1925.

"Hotel Vorlický"

Býval ve stejné ulici, jako hostinec "U Gregorů", tedy v Jungmannově ulici. Dům měl číslo 70. V roce 1904 zde byla ustavující schůze "Společenstva hostinských a výčepníků v Kralupech nad Vltavou". Název "Hotel Vorlický" podle původního majitele se po první světové válce změnil na "Státní hotel", neboť majitelem se stala republika Československá. Od státu si hotel pronajal bohatý podnikatel Karel Čechura.

Státní hotel měl dvě jednopatrové budovy. V nižší byl v přízemí výčep s pivnicí a ve vyšší budově byla v přízemí velká restaurace. V prvním patře bylo k dispozici pro hosty 11 pokojů. Cena za ubytování byla uváděna od 8 Kčs do 16 Kčs.

Po druhé světové válce došlo k dalšímu přejmenování na "Hotel Sport". Těšil se velké oblibě místních i cizích návštěvníků. Každý pátek se zde scházeli přátelé bývalého městského lékaře MUDr. Čenka Falty, který přijížděl z Prahy, aby si s přáteli popovídal. Obsluhoval je pan Káše s manželkou. Jídlo přinášeli z výdejního okénka mezi kuchyní a restaurací.

Hotel "Vorlický" v Jungmannově ulici. Rok 1904.

Hotel "Vorlický" na pohlednici z roku 1904.

Přejmenovaný hotel "Vorlický". "Státní hotel" v Jungmannově ulici. Rok 1934.

Hotel "Sport" v Jungmannově ulici. Třetí název. Rok 1960.

Pivovarní restaurace

Ke kralupskému pivovaru postavenému v roce 1872 sládkem Josefem Fischerem přiléhala i budova "Pivovarní restaurace" s velkou zahradní restaurací. Pivovar s restaurací v Žižkově ulici měl číslo 80. Restaurace nabízela svým hostům pivo, které pivovar vyráběl, tedy 10° světlé a 10° černé a z ležáckých sklepů i 12° ležák. Pivovarní, či lépe řečeno, pivovarská restaurace bývala v předválečném období střediskem kulturního života. Velký sál restaurace byl využíván pro divadelní i přednáškovou činnost a ovšem i pro zábavu.

"Pivovarní restaurace" v Žižkově ulici. Rok 1906.

V roce 1918 pronesl v tomto sále volební řeč budoucí první ministerský předseda Československé vlády Dr. Karel Kramář. Pro své schůze si zvolil sál pivovarské restaurace i nejstarší kralupský dělnický spolek "Spolek vzájemně se podporujících dělníků" založený již v roce 1881. Připomíná to pamětní deska na budově pivovaru. K jednopatrové pivovarské restauraci ještě přiléhala velká zahradní restaurace vhodná pro oslavy pod širým nebem.

"Pivovarní restaurace" v Žižkově ulici. Rok 1918

Zahradní restaurace pivovaru v Žižkově ulici.

Hostinec "U Krumpholců"

Na začátku Žižkovy ulice hned proti zdi zahradní restaurace pivovaru bývala v budově číslo 81 restaurace Antonína Krumpholce. K budově restaurace přiléhala ještě malá zahradní restaurace trojúhelníkového tvaru se stoly a židlemi mezi Žižkovou ulicí a vlečkou kralupské dráhy. V rohové budově s honosnou střešní atikou bydlela rodina Krumpholcových v prvním patře nad restaurací.

Pivo odebíral Antonín Krumpholec z kralupského pivovaru. Měl to jen přes ulici. Dodavatele piva ale změnil v roce 1891, když navštívil Jubilejní výstavu v Praze. Na výstavě si koupil pivo, které mu zachutnalo, a když zjistil, že je to pivo budějovické objednával do Kralup už jen budějovické pivo. Přes celý roh budovy pak umístil tabuli s nápisem "Č. Budějovické pivo". Jeho restaurace byla jediná v Kralupech s tímto druhem piva. Po smrti Antonína Krumpholce v roce 1925 prodala jeho manželka restauraci Občanské záložně. Podle nového nájemce se zde pak říkalo "U Satrapy".

Rohový hostinec "U Krumpholců" v Žižkově ulici. Rok 1919.

Hostinec "U Kotvy"

Stál na rohu Komenského náměstí a Žižkovy ulice a měl číslo 60. Patřil známému kralupskému staviteli Ing. arch. Antonínu Karbanovi, který zde i bydlel. Pivo v hostinci točili nájemci. Restaurace byla známa svou roudnickou pivnicí. V restauraci "U Kotvy" se pravidelně scházeli členové "Spolku kralupských ostrostřelců". Hlásala to tabulka na stěně restaurace.

Hostinec "U Kotvy". Komenského náměstí. Rok 1916.

Nájemcem hospody „U Kotvy“ se stal ke konci 19. století František Holub, otec budoucího malíře Kralupska Josefa Holuba. Když restauraci „U Kotvy“ navštívil slavný herec Národního divadla Jindřich Mošna, který vystupoval pohostinsky v Kralupech na pozvání „Řemeslnicko-čtenářské besedy“, požádal ho František Holub o přímluvu pro svého syna, který se chtěl dostat na malířskou akademii. Mošna se dobře znal s profesorem Juliem Mařákem, a tak od roku 1890 byl mladý Josef Holub Mařákovým žákem. Konec restaurace "U Kotvy" udělala v roce 1945 americká bomba.

Kohoutova jídelna

Kromě tří velkých restaurací v Žižkově ulici, byla zde v domě číslo 142 postaveném v roce 1895, ještě další možnost občerstvení. Řezník a uzenář Antonín Kohout si na tomto místě otevřel výsek masa a jídelnu. Majitel v inzerátech uváděl, že nabízí denně čerstvé uzeniny. V jídelně byl i výčep piva.

Hostinec „U Kanonu“

Přímo na Palackého náměstí v domě číslo 93 postaveném již v roce 1874, který patřil řezníku Karlu Jindřichovi, byl známý hostinec „U Kanonu“. Byl známý svým smíchovským pivem a pardubickým porterem. Majitel domu Karel Jindřich měl v domě řeznictví. Do malého domu se ještě vešel koloniál Josefa Vorlíčka. Výhodná

Hostinec "U Kanonu" na Palackého náměstí. Rok 1910.

poloha na Palackého náměstí jednoho z nejmenších hostinců zaručovala dobrou návštěvnost.

Hostinec měl v nájmu hostinský Bohumil Slabý. Točil zde oblíbené smíchovské pivo a pardubický 19° Porter. Dům již na Palackého náměstí není. Zničila ho americká bomba v březnu roku 1945. Zůstala zde jen nezastavěná proluka s malým květinářstvím.

Hostinec „U Lodě“

Stál skutečně blízko místa, kde kotvily lodě, tedy v blízkosti kralupského přístavu a starého přívazu. V roce 1896 dal hostinec postavit majitel kralupského pivovaru Ing. Josef Fischer a pronajal jej. Blízkost Vltavy byla výhodou i nevýhodou. Při každé povodni byl hostinec zatopen, jak dokládají četné fotografie. Za první republiky a ještě za okupace prý sloužil jako veřejný dům s červenou lucernou. Nakonec byl hostinec přejmenován a dostal jméno „U Přívazu“. Přívaz přes Vltavu zde již dávno není. Hostinec byl zrušený, ale budova s číslem 144 se zachovala dodnes. Výhodná poloha u přívazu byla zaplacená velkými škodami při povodních Vltavy.

Hostinec "U Lodě" byl kousek od přístavu. Pohled od řeky.

Hostinec "U Lodě" při povodni v roce 1947.

Zchátralý hostinec "U Lodě" přejmenovaný na hostinec "U Přívozu".

Hostinec „U Kříčků“

Jeden z četných hostinců byl v dlouhé Přemyslově ulici. Říkalo se tu „U Kříčků“. Stál hned na začátku Přemyslovy ulice na levé straně kousek od křižovatky s ulicí Podřípskou. Na obrázku z třicátých let 20. století nese hostinec nápis „Restaurace státního pivovaru“. Antonín Kříček byl jen nájemce. Státním pivovarem je myšlen pivovar v Olovnici.

Blízká ves Olovnice měla pivovar již od roku 1618. Patřil do zvoleněveského panství, přešel do majetku Habsburků a v roce 1918 do majetku Československého státu. Výroba piva v něm byla ukončena v roce 1950.

Hostinec "U Kříčků". Přemyslova ulice. Patřil olovnickému pivovaru.

Hostinec "U Slovanské lípy"

Patrně dnes již nikdo nepamatuje hostinec "U Slovanské lípy". Býval v Husově ulici v domě číslo 33, který zde stál od roku 1872 a původně nesl název "U Campitů". Campita je italské vlastní jméno, Snad tu točil pivo Ital Campita. Jednopatrová budova, kterou dal postavit Karel Šesták, měla ubytovací prostor v 1. patře a restauraci s mohutnými klenbami v přízemí.

Název hostince "U Slovanské lípy" byl odvozen od názvu vlasteneckého spolku z doby vrcholícího národního obrození založeného v Praze v roce 1848. V roce 1932 byl hostinec "U Slovanské lípy" zrušen a na jeho místě byla po dlouhou dobu lékárna "U sv. Václava". Když se lékárna přestěhovala na jiné místo, byla zde umístěna prodejna rychlého občerstvení s výčepem piva. Dům byl při přestavbě dráhy v osmdesátých letech minulého století zbořen.

Hostinec "Na Zavadilce"

V budově číslo 170 postavené v roce 1898 v Grégrově ulici byla otevřená malá hospůdka s výčepem a jednou místností. Název restaurace "Na Zavadilce" se vyskytuje v Čechách na mnoha místech. Najdeme ho i v románu o osudech dobrého vojáka Švejka. Za první republiky patřila Ladislavu Čermákovi. Hospodu měl v nájmu Josef Kvasnička.

Grégrova ulice má jen několik domů podle kladenské dráhy a počet hostů z ulice by hostinec asi neuživil, ale blízkost dráhy s lokomotivním depem zaručila dostatečný prodej piva. Ten se ještě zvýšil po roce 1945, když byla náletem zničena podhájská hospoda. Celý Podháj byl nucen chodit pro pivo na Zavadilku. Byla nejbližší. Za posledního hostinského Jaroslava Papíka byla hospoda "Na Zavadilce" zrušena.

Hotel a restaurace "Praha"

Na nejexponovanějším místě Palackého náměstí stojí reprezentativní budova restaurace, kavárny a hotelu "Praha". Byla postavena na místě starého gruntu číslo 2, prvního kralupského starosty Františka Berana. Na začátku 20. století starý grunt vykoupil bohatý majitel pivovaru Josef Fischer a ubytoval do chalupy své zaměstnance. V roce 1934 se rozhodl chalupu zbořit a nahradit svou Pivovarní restaurací v Žižkově ulici moderní budovou hotelu, restaurace a kavárny. Společenstvo kralupských hostinských se proti tomuto úmyslu bouřilo a argumentovalo tím, že místní obyvatelé to nevyžadují. Kralupský okresní úřad nevzal námitky v úvahu a Josef Fischer postavil novou moderní budovu hotelu Praha na Palackého náměstí podle plánů architekta Bohumila Slámy.

Kavárna "Praha" na Palackého náměstí. Postavena v roce 1934.

Architekt Sláma byl žákem slavného architekta Josefa Schulze spoluvůrce Národního muzea, Národního divadla i Rudolfinu. Navrhl hotel jako nárožní dvoupatrovou budovu ve stylu dekorativního funkcionalismu. Prosklené přízemí s restaurací a kavárnou je z venku obložené travertinem. Do horních pater byly umístěny hotelové pokoje.

Majitel pivovaru a kavárny Praha Josef Fischer se dlouho se ze svého majetku netěšil. Jako "neárijec" po německé okupaci v roce 1939 odešel do ciziny, a tak si zachránil život.

Hostinec "U Bílého beránka"

Na křižovatce Přemyslovy ulice s ulicí Dobrovského přímo pod Hostibejkem, býval v domě číslo 266 postaveném v roce 1874 hostinec "U Bílého beránka". Za první republiky patřil Josefu Tausigovi. Před hostincem pravidelně stával poslední kralupský drožkář Viktora a odvážel pívem zmožené návštěvníky restaurace svým kočárem taženým párem koní domů.

Po německé okupaci v roce 1939 byla do kralupské školy umístěna velká posádka Wehrmachtu a Němcům byla hospoda "U Bílého beránka" přidělena. Češi pak sem neměli přístup. Na Deutsche Gaststätte byl název hostince změněn na "Im Weisse Lamme". Při náletu na Kralupy v roce 1945 byl hostinec zasažen americkou bombou a už nebyl obnovený.

Hostinec "U Bílého beránka". Přemyslova ulice. Po náletu v roce 1945.

Hostinec "U Kohoutů"

Hostinec stejného názvu jako jídelna v Žižkově ulici stál v rohovém domě číslo 590 na rohu ulice Vrchlického a Chelčického. Dům byl postavený v roce 1913 a majitelem hostince byl Josef Kohout. Vchod do prostorné restaurace byl z ulice Vrchlického. Za první světové války v roce 1916 musel majitel restauraci uzavřít. Vojenská strážní hlídka, která byla do té doby umístěna v budově chlapecké školy na Komenského náměstí, byla přestěhována do jeho hostince.

Hostinci "U Kohoutů se také říkalo "U tří soviček", podle kamenných soch na nároží domu v prvním patře. V padesátých letech minulého století byl hostinec zrušený a komunistická strana zde otevřela sekretariát KSČ a Památník dělnického hnutí. V roce 1992 byla budova bývalého hostince určena pro nově vzniklé Městské muzeum, které je zde dodnes.

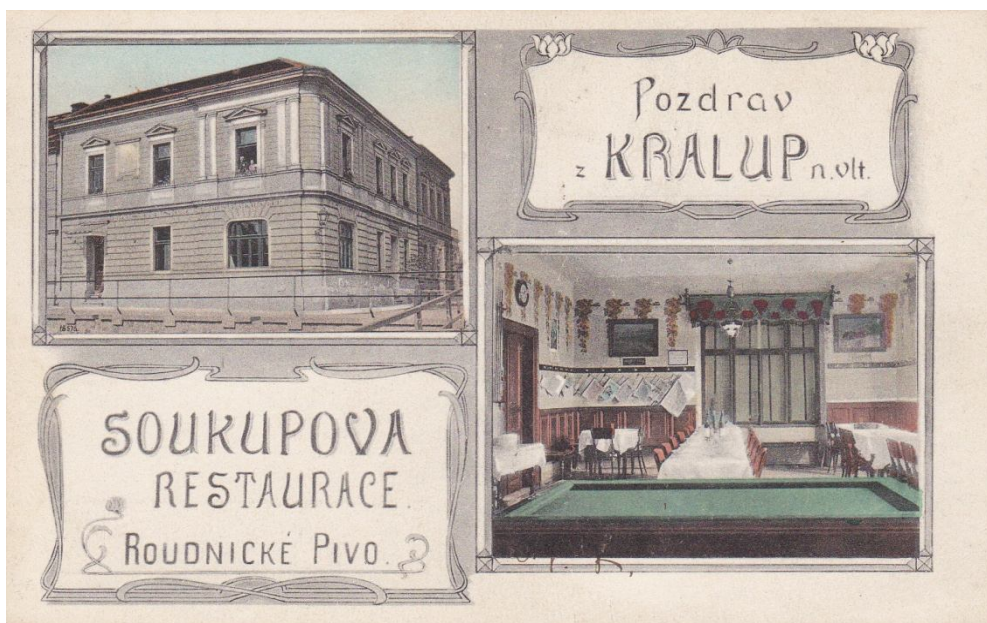

Hostinec "U Kohoutů" ve Vrchlického ulici. Dnes Městské muzeum.

Hostinec "Na Františku"

V roce 1901 podal žádost k městskému úřadu zednický mistr Alois Nový ke stavbě domu na rohu ulice Riegrovy a dnešní Erbenovy. Území na levé straně Zákolanského potoka je známé jako čtvrť "Na Františku" a stejné jméno dostal i hostinec. Dům dostal číslo 208.

Původ jména čtvrti i hostince není známý. Na žádosti o povolení stavby není ani zmínka o tom, že zde bude hostinec. Z pohlednice "Pozdrav z Kralup" se dovídáme,

Hostinec "Na Františku" v Riegrově ulici.

že v Soukupově restauraci se točilo roudnické pivo. Majitel, který bydlel v prvním patře, neopomněl na pohlednici umístit i pohled na hezký interiér své restaurace.

Dalším majitelem restaurace "Na Františku" se stal Bohumír Stehlík. Jak je patrné z další fotografie, stal se jeho zástupcem a patrně i výčepním Václav Růžička. Změnil se nejenom majitel restaurace, ale i druh odebíraného piva. Čepoval se plzeňský Prazdroj.

Hostinec "Na Františku. Hosté mohli posedět i v malé zahradní restauraci.

Hostinec "Na Krétě"

Malý, ale hodně starý hostinec "Na Krétě" se nachází v Mikovicích v ulici 28. října. Exotické jméno hostince má svůj původ v začátku 20. století, kdy vrcholily snahy o probíjení všeobecného a tajného volebního práva.

Mikovický "Politický klub dělnický Právo" se scházel v té době v mikovickém hostinci "Na Krétě", který se ale v té době jmenoval "U Klejzarů" podle majitele hostince. Přejmenován byl pod dojmem sociálních bouří právě na Krétě. Uvedený politický klub se stal zárodkem budoucí sociální demokracie.

Hostinec "U Koruny"

Hostinců s tímto názvem bylo více. Jeden byl v Kralupech, jeden v Lobečku a jeden v Mikovicích. Největší byl kralupský hostinec. Rohový jednopatrový dům číslo 120 zdobený kvádrovou bosáží, byl postaven v roce 1890 v Podřipské ulici na levé straně Zákolanského potoka.

K restauraci patřil i hotel. Majitel Antonín Slabý předal podnik svému synovi Karlu Slabému, Ten připojil k restauraci i řeznictví. Básník Jaroslav Seifert se s Karlem Slabým znal. Při návštěvách svého dědečka Antonína Boruty, který bydlel rovněž v Podřipské ulici ob jeden dům dále, neopomněl zajít do řeznictví a uzenářství Karla Slabého pro čerstvě uzený salám.

Hotel "U Koruny". Podřipská ulice. Restaurace vedle skladu nábytku.

Hostinec "Elektra"

V Nerudově ulici bývala malá hospůdka s názvem "Elektra". Byla zakomponována do domu číslo 606 Josefa Čechury. Dům byl postavený v secesním slohu v roce 1914 už i s prvním kralupským kinem, kterému dal Čechura jméno "Elektra". Bydlel s celou rodinou prvním patru nad kinem. Majitelem hostince byl bratr Josefa Čechury Karel Čechura.

Hostinec "Elektra" byl na rohu domu v Nerudově ulici.

Hospůdka "Elektra" sloužila návštěvníkům kina i obyvatelům Nerudovy ulice. I z blízké dráhy z dílen a výtopen sem přicházeli železničáři, a tak neměla o hosty nouzi. Hlavní vchod do hostince byl z Nerudovy ulice, ale ještě jeden postraní vchod uvnitř kina byl proti šatnám. Ve výčepu dlouho točil pivo Karel Loskot. Po znárodnění kin v padesátých letech byl změněn název kina na "Dům osvěty", zatím co název hostince zůstal.

Hostinec "Na Hrázi"

Patrně dnes již nikdo nepamatuje hostinec "Na Hrázi". Býval na konci Růžového údolí na křižovatce se starou říšskou silnicí z Minic na Velvary. V těchto místech byl jeden z rybníků, které pokračovaly ze Zeměch až do Mikovic. Kolem rybníku byla kdysi hráz a u ní hospoda.

Hospoda měla číslo 66 a patřila pod mikovice. U rybníční hráze bývala od poloviny 18. století barokní socha sv. Jana Nepomuckého. Právě místní rybník, nazývaný Jíříkov, byl důvodem pro stavbu této sochy. Podle pověsti, byl sv. Jan Nepomucký utopen. Když byla v těchto místech postavena hospoda, byla socha sv. Jana Nepomuckého přemístěna k jeho zdi. Dnes již hospoda neexistuje a socha byla po restaurování v roce 1995 umístěna dále od křižovatky.

Hotel "Slavie"

Snad největším hotelem s restaurací byl hotel "Slavie", postavený v roce 1910 na rohu ulice Přemyslovky a Tomkovy jako dvoupatrový s číslem 502. Měl vchod z Přemyslovky ulice. V hotelu bylo celkem šestnáct pokojů. V přízemí byl velký taneční sál s prostornými restauračními místnostmi s vysokými stropy. Majitelem tohoto reprezentačního objektu byl Emil Michalec. Součástí hotelu byl i venkovní taneční parket s kuželníkem v zahradě a v sále hotelu se i hrávalo divadlo.

Hotel "Slavie" v Přemyslově ulici. Rohová budova vlevo.

Po vypuknutí první světové války v roce 1914, byl hotel přeměněn na vojenský lazaret. I když byl určen pro lehce zraněné vojáky, tři zde zemřeli a jsou pochováni na kralupském hřbitově. Silvestr roku 1987 byl poslední oslavou. Hotel byl od té doby již navždy uzavřen a postupně chátral. V roce 2004 se začalo s přestavbou budovy na finanční úřad.

Hostinec "Lidový dům"

Na Lidovém náměstí v Mikovicích bývaly dva hostince. Na horní straně to byl hostinec "U Bezděků", dávno již zapomenutý a na dolním konci na rohu Přemyslovky ulice hostinec "Lidový dům". Lidové náměstí bylo důležitým centrem Mikovic. Kromě dvou hostinců zde býval i obecní úřad.

Vedle hostince "Lidový dům" stávala až do roku 1916 barokní socha sv. Jana Nepomuckého. Odvedený branec F. Huml se v hospodě posílil a sochu zničil. Po první světové válce v roce 1923 hostinec zakoupila "Dělnická spotřební a výrobní a úsporná jednota Svépomoc". Hostinec je v provozu dodnes.

Hostinec "Lidový dům" v Mikovicích na Lidovém náměstí.

Hostinec "U Pažoutů"

Název hostince "U Pažoutů" je již dávno zapomenut, i když v domě číslo 486 je hostinec dodnes. Je na rohu ulice Vrchlického a Dvořákovi. Rohový jednopatrový dům byl postaven v roce 1909 pro Václava Pažouta jako restaurace. Po druhé světové válce a znárodnění byl přejmenován na hostinec "U zeleného stromu".

Hostinec "Na Růžku"

Hostinec "Na Růžku" číslo 173 v Mikovicích byl skutečně postaven na rohu dvou ulic. Je to ulice Horymírova a Mikovická (dnes J. Palacha). Prvním majitelem hostince a současně i výčepním byl Josef Jíše. Po něm převzal živnost jeho syn František Jíše. Dlouhodobá tradice dala hostinci nový název "Restaurace F. Jíše". Lidé ale neřekli jinak, než "U Jíšů". Hostinec stojí dodnes a je v provozu pod názvem "U Černého koně".

Na staré poškozené fotografii je vidět hostinec "Restaurace F. Jíše" s kapelou Václava Rychtaříka. Kapelník Rychtařík byl z Lobče a jezdil se svou kapelou po Kralupsku, všude, kam si ho objednali.

"Hostinec F. Jíše" v Mikovicích s kapelou Václava Rychtaříka. Rok 1924.

Seznam kralupských hostinců není zdaleka úplný. V popisu chybí jména méně významných hostinců a těch, o kterých se nepodařilo získat žádné údaje. A tak chybí údaje o hostinci "Pod Lutovníkem", "U Brožů", "U Jindrů", "V růžovém údolí", "U Kostků", "U modré hvězdy". V seznamu rovněž nejsou zachyceny hostince v přilehlých obcích, které se staly kralupskými městskými částmi až později, tedy Minice a Zeměchy. Největší koncentrace hostinců byla ovšem v centru Kralup v ulici Žižkově, Husově a Jungmannově. Na to zřejmě myslel obecní úřad, který dal postavit v centru tři veřejné záchodky. Jeden byl na Palackého náměstí vedle podchodu pod dráhu, druhý rovněž u drážního podchodu v Riegrově ulici a třetí v Nerudově ulici vedle dnešní polikliniky. Dnes zde není žádný.

Do seznamu nejsou rovněž zahrnuty tzv. kantiny. Byly v Kralupech dvě. Jedna mezi závodem Maggi a dráhou na konci Nádražní ulice, druhá v areálu petrolejky v Minické ulici.

Od 19. do poloviny 20. století byl v Kralupech velký počet spolků. Členové spolků se většinou scházeli v některém oblíbeném hostinci. Na řadě hostinců byla umístěna tabulka hlásající, který spolek si zvolil hostinec za své útočiště. Například na hostinci "Pod hájem" byl na stěně umístěný oválný smaltovaný štítek s nápisem "Místní odbor ústředního spolku železn. topičů REP. ČSL Kralupy". Topiči to sem měli blízko. Jenom přes silnici. Výtopny byly naproti hostinci. Podobné, ale honosnější a bez chyb byly tabulky na hostinci U Kotvy a na Pivovarské restauraci.

Od 19. do poloviny 20. století byl v Kralupech velký počet spolků. Členové spolků se většinou scházeli v některém oblíbeném hostinci. Na řadě hostinců byla umístěna tabulka hlásající, který spolek si zvolil hostinec za své útočiště. Například na hostinci "Pod hájem" byl na stěně umístěný oválný smaltovaný štítek s nápisem "Místní odbor ústředního spolku železn. topičů REP. ČSL Kralupy". Topiči to sem měli blízko. Jenom přes silnici. Výtopny byly naproti hostinci. Podobné, ale honosnější a bez chyb byly tabulky na hostinci U Kotvy a na Pivovarské restauraci.

PAROSTROJNÍ PIVOVAR A SLADOVNA

JOSEF FISCHER A SYN

V KRALUPECH N. VLT.

*doporučuje svá
výtečná piva*

10° světlé výčepné

10° černý kozel

12° světlý exportní
ležák

Lahvová piva původního pivovarského plnění,
vkusně vypravená.

Umístění hostinců na mapě Kralup

1. Hostinec "U Krumpholců", Žižkova ulice č. p. 81. Zrušeno.
2. Hostinec "Pivovarní restaurace", Žižkova ulice č. p. 80. Zrušeno.
3. Hostinec "U Kotvy". Komenského náměstí č. p. 60. Zničený při náletu.
4. Hostinec "U Slovanské lípy", Husova ulice č. p. 33. Zbořeno.
5. Hostinec "U Gregorů", Jungmannova ulice č. p. 92. V domě je samoobsluha.
6. "Hotel Vorlický", Jungmannova ulice č. p. 70. Zbořeno.
7. Hostinec "U Kanonu", Palackého náměstí č. p. 93. Zničený při náletu.
8. Hostinec "Elektra", Nerudova ulice č. p. 606. Zbořeno.
9. Hostinec "Na Zavadilce", Grégrova ulice č. p. 170. Zrušený.
10. Hostinec "Pod Hájem", Poděbradova ulice č. p. 115. Zničený při náletu.
11. Hostinec "U Jodlů", Jodlova ulice č. p. 16. Zbořeno.
12. Kavárna "Praha", Palackého náměstí č. p. 2. Mimo provoz.
13. Hostinec "Na Františku", Riegrova ulice č. p. 208. Dosud v provozu
14. Hostinec "U Koruny", Podřipská ulice č. p. 120. Zbořeno.
15. Hostinec "U Kohoutů", Vrchlického ulice č. p. 590. Zrušený.
16. Hostinec "U Jindrů", ulice generála Klapálka č. p. 417. Zrušený.
17. Hostinec "Na Růžku", ulice Jana Palacha č. p. 173. Dosud v provozu.
18. Hostinec "U Zeleného stromu", Dvořákova ulice č. p. 486. Dosud v provozu.
19. Hotel "Slavie" Přemyslova ulice č. p. 502. Zrušeno.
20. Hostinec "U Bílého beránka", Přemyslova ulice č. p. 266. Zničený při náletu.
21. Hostinec "U Kříčků", Přemyslova ulice č. p. 102. Zničený při náletu.
22. Hostinec "U Brožů", Přemyslova ulice č. p. 375. Zrušeno.
23. Hostinec "Pod Lutovníkem", Přemyslova ulice č. p. 366. Zrušeno.
24. Hostinec "Lidový dům", Přemyslova ulice č. p. 90. Dosud v provozu.
25. Hostinec "U Modré hvězdy", Přemyslova ulice č. p. 355. Zrušeno.

